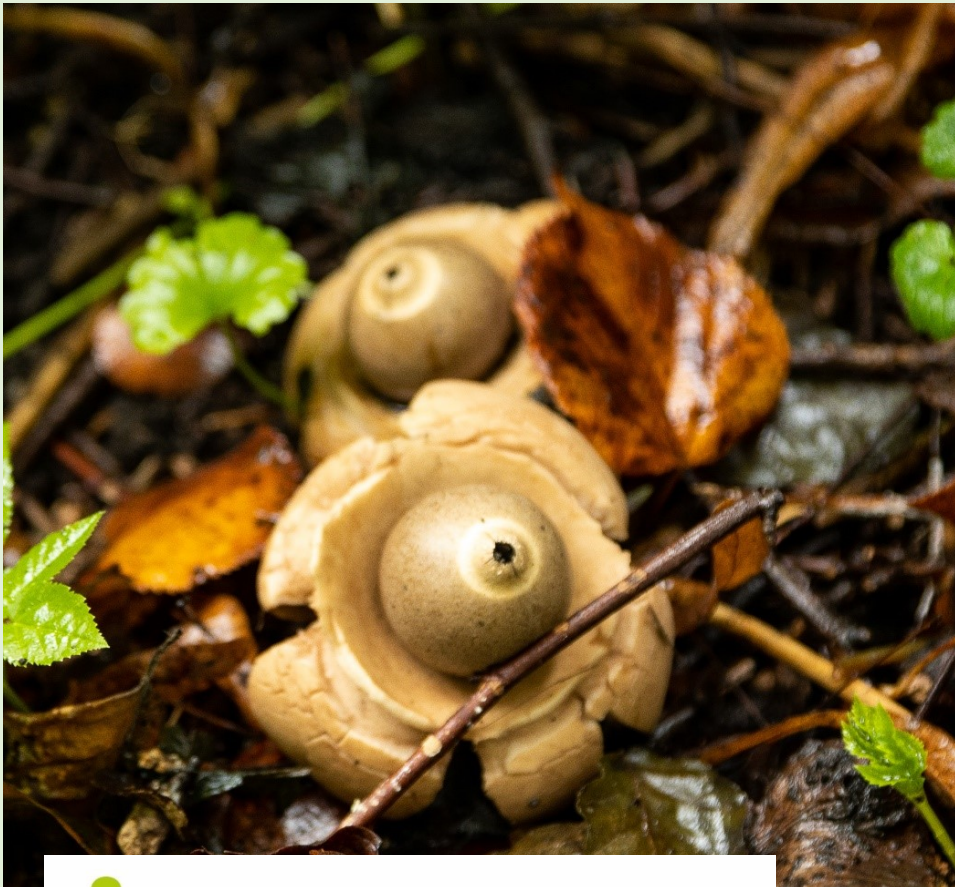

De Pommel

ivn natuur
educatie
Noord-Groningen

Website: www.ivn.nl/afdeling/noord-groningen

FB: www.facebook.com/ivnnoordgroningen/

Mailadres: ivnnoordgroningen@hotmail.com

IVN natuur educatie

De Pommel verschijnt
2x per jaar (in juni en
december) als
nieuwsbrief van het
IVN Noord Groningen.

Beleef de natuur met
IVN Noord-Groningen

In deze Pommel

- Foto op de voorpagina door Gerben Veenstra
- Gedicht Winterbomen van dichter Arjen Boswijk
- Website IVN en IVN Noord-Groningen
- Contributieverhoging; bericht van Arie Kamp onze penningmeester
- Bedankt voor een prachtige IVN avond door Johanna Klatter
- Vier soorten vleermuizen door Klarissa Nienhuys
- Ingezonden foto's
- Paddenstoelenexcursie bij de Rensumaborg door Gerben Veenstra e.a.
- Duimen voor een pestvogelinvasie
- Bomen knotten op paradijselijk terrein
- Hoe insecten de winter overleven
- Geslaagde vogel-spot-ochtend door Oscar de Jong
- Bestuur en lidmaatschap
- De jaarlijkse vogeltelling
- Activiteitenkalender 1^e helft 2023

*Dank aan **Barbara de Beaufort, Arie Beemsterboer, Gert van den Brink, Oscar de Jong, Johanna Klatter, Monique Klok, Klarissa Nienhuys, Gerben Veenstra, Ruud van Zundert en het Bestuur** voor hun bijdrage aan deze Pommel.*

Op dit moment is niet duidelijk of onze afdeling volgend jaar een bestuur kan vormen en of de afdeling nog bestaat. Maar Johanna Klatter heeft al weer veel tijd en energie gestoken in een nieuw activiteitenprogramma voor de 1^e helft van 2023 (zie achterkant van de Pommel). Graag aandacht hiervoor, en verder veel leesplezier gewenst.

Redactie

De vormgeving van De Pommel wordt verzorgd door Hilde van Heuveln. Kopij is van harte welkom via de mail: oscarenhilde@hotmail.com of via de post: Hilde van Heuveln, Barmerweg 4, 9997 NH Doodstil

Sluitingsdatum inleveren kopij volgende nummer: **15 juni 2022**

Winterbomen

Ze staan daar en zwijgen
zoals winterbomen zwijgen
zoals ze weten hoe het was
in het voorjaar, de zomer,
toen ze volop spraken
met mussen en roeken
kraaien en een
verdwaalde ransuil

Toen het nog zacht was
en groen van nieuw blad
toen er onder de takken
werd gewandeld
toen iemand zie
ik hou van je tegen
een ander mens

En nu dus de winter
van een jaar
van weer een jaar maar
na elke winter een lente
met nieuw verlangen
naar een zachte zomer

van dichter Arjen Boswijk

Website IVN

Kijk jij wel eens op de website van IVN? www.ivn.nl

Daar staat niet alleen informatie over het IVN maar je vindt er o.a. ook:

- Wandel- en fietsroutes in heel Nederland
- Een webwinkel met groene cadeaus
- Informatie over cursussen en lezingen van het IVN
- En een overzicht van alle landelijke IVN-activiteiten

Meestal kan je gratis of met korting met een activiteit bij een andere IVN-afdeling meedoen. Zo was er de laatste keer bij het vogelkijken in NP Lauwersmeer ook iemand van IVN-Haren mee met onze afdeling.

Podcast

IVN is ook te volgen via podcast. Dit kan via de IVN-website (onder de menukeuze 'Natuuracademie') en via de bekende podcastspelers zoals Spotify, Google Podcasts en Anchor.

Onze afdelingswebsite

Iedere afdeling heeft zijn eigen deel op de landelijke ivn-site. Die van ons vind je op:

www.ivn.nl/afdeling/noord-groningen.

Hier kan je o.a. de Pommel digitaal lezen. Ook de komende activiteiten staan weergegeven, met vaak meer informatie dan alleen de tijd en plaats (zoals op de activiteitenkalender op de achterkant van De Pommel).

Soms staan er ook foto's en verslagen van activiteiten die onlangs geweest zijn.

Contributieverhoging

Bericht van onze penningmeester Arie Kamp

Onderstaand bericht hebben wij ontvangen van het servicebureau van het IVN.

*Betreft: wijziging adviescontributie en afdracht per 1 januari 2023
Amsterdam, 12 juli 2022*

Geacht bestuur,

Vorig jaar september ontving u een brief met de mededeling dat per 1 januari 2023 de adviescontributie en de afdracht aan de landelijke vereniging worden verhoogd. Middels deze brief informeren we u graag nogmaals over de wijziging en leest u wat dit concreet betekent voor de afdeling.

Contributie en afdracht per 1 januari 2023

Tijdens de Landelijke Raad van 10 april 2021 is het voorstel voor het verhogen van de adviescontributie en de afdracht aan de landelijke vereniging goedgekeurd.

Per 1 januari 2023 wordt de adviescontributie verhoogd naar € 25,- (nu € 24,-) en zal de afdracht per lid € 12,50 bedragen (nu € 12,-). De afdracht voor huisgenootleden blijft gelijk op € 2,-. Voor jeugd- en ereleden blijft gelden dat er geen afdracht verschuldigd is.

Leden zijn over de wijziging in de landelijke adviescontributie geïnformeerd via het laatste nummer van Mens & Natuur magazine.

Wij gaan deze verhoging ook doorvoeren voor lokale leden. Dat betekent dus dat je volgend jaar € 25,00 betaalt voor het lidmaatschap en als huisgenoot lid € 12,50. Enkele huisgenoot leden betaalden nog het oude tarief van € 9,00. Dat is hiermee verleden tijd.

De afdracht wordt ook gewijzigd en zal resp. € 12,50 en € 2,00 bedragen.

Onze financiële situatie is momenteel nog goed te noemen. Dit komt mede door de jaarlijkse subsidie van de Gemeente Het Hogeland en de bijdrage van de Rabobank door onze deelname aan **Rabo Club Support**. De laatste leverde dit jaar een bedrag op van **€ 414,58**, wat iets meer is dan vorig jaar. Het is dus heel belangrijk dat we hier zo veel mogelijk aan meedoen.

Op de volgende jaarvergadering ontvangt u het volledige financiële overzicht.

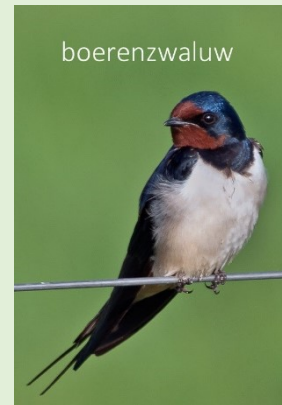
Bedankt voor een prachtige IVN avond

Dankbrief van Johanna Klatter aan Kor & Corrie Groenewoud en Klarissa Nienhuys

Uithuizen, 9 september 2022

Bij deze wil ik Kor en Corrie Groenewoud bedanken dat we bij jullie een excursie mochten houden vanuit IVN Noord-Groningen.

Kor, vanwege zijn enthousiaste uitleg over de *huiszwaluwen* die met succes nestelen in kant-en-klare nesten onder de dakgoten en de *boerenzwaluwen* in het schuurtje. Dit jaar hebben ze twee keer drie jongen grootgebracht, normaal kunnen dat er vijf jongen zijn per nest, aldus Kor. Het was uniek om te zien hoe ze steeds lager over de huizen vlogen om uiteindelijk, als een bliksemschicht hun nest binnen te vliegen. En dat hebben we kunnen zien!

Klarissa Nienhuys van Stichting Vleermuizenwerkgroep Groningen, gaf uitleg onder de overkapping van jullie sfeervol ingerichte, gloednieuwe tuinhuis. Met dertien mensen zaten we droog toen we plotseling verrast werden met een buitje (is de vrouw des huizes ook droog gebleven, want volgens mij kon ze er zelf niet meer bij). De koffie met koek die Corrie voor ons klaarzette was een heerlijke verrassing!

Tien minuten na zonsondergang gaan de eerste dwergvleermuizen uitvliegen, dan zijn ze nog dicht bij hun verblijfplaats en zo goed te spotten.

Achter jullie huis zagen we boven het paardenweilandje de *laatvlieger* die met een spanwijdte van 32-38 cm, en met zijn koffiebruine buik, was hij duidelijk te zien was. De grootste onder de vleermuizen in Nederland met een geluid die voor mensen met een goed gehoor nog waarneembaar is.

Tsaker-de-tjak tjak-tjak deed Klarissa ons voor bij de introductie en inderdaad, aangekomen bij de speelweide hoorde we dit geluid. Verbijsterend mooi om dan te herkennen.

De *gewone dwergvleermuis* met een lengte van 3,5 -4,5 cm en weegt slecht 5 gram is de meest voorkomende soort. Die woont in de huizen kieren, onder dakpannen of in spouwmuren. Hij roept snelle herhaling van tikke-tikke-tikke-tik.

Verder op pad.

Bij de boerengracht aan de Streeksterweg 71 bij Zuideveld, hoorden we het geluid van de *watervleermuizen* uit de batdetectoren schallen. Het geluid doet denken aan een wekkertje rrrrrrrrrrr en een versnelling als hij een insect vangt, aldus Klarissa.

Schijnend met de lamp van mijn elektrische fiets zagen we ze over het water scheren. Wat een mooie show... Dat schijnen mocht niet te lang omdat het de watervleermuizen zou storen. De kolonie watervleermuizen zitten bij daglicht graag in een holte van een vaak oude boom verscholen. Ze kunnen kilometers vliegen, langs lijnen met bomen naar andere wateren.

Klarissa hoorden hier ook de *ruige dwergvleermuis*. Maar om dit geluid te herkennen valt niet mee als beginneling. Tussen de 35 en 50 Herz moet de bat-detector staan om het goed te kunnen horen.

We kunnen terugkijken op een avond met prachtige belevingen. Deze ervaring bij 't Lage van de Weg was nieuw voor de meeste excursie deelnemers.

Klarissa en Kor, dank, het was een prachtige IVN avond .

Johanna Klatter

Klarissa geeft uitleg

Vier soorten vleermuizen

Verslag van Klarissa Nienhuys, werkzaam bij de Stichting Vleermuiswerkgroep Groningen

Achter het huis van Kor hoorden we al snel een *dwergvleermuis* (zie afb.). Deze vleermuis, zo groot als een mus, leek langs het pad heen en weer te vliegen, achter een rij bomen op de erfgrans van de huizen en was soms even te zien.

Aan de andere kant van het pad stonden paarden in de wei, terwijl de ondergaande zon daarachter de hemel verkleurde. Boven het weiland verschenen opeens kort een paar lawaaige *laatvliegers*. Deze vleermuizen, bijna zo groot als een merel, komen af op de grote vliegen in de mest van bijvoorbeeld paarden.

Aan het eind van het pad, langs de randen van een grasveld omzoomd door bomen, vlogen ook enkele foeragerende dwergvleermuizen. Met de detector was het geluid goed te horen. Dan de snelle vliegers in het halfschemer in het vizier krijgen is nog een kunst.

Door de grote droogte van de afgelopen tijd was het bij dit grasveld minder druk dan verwacht. Dwergvleermuizen eten vooral mugjes en zonder een vochtige omgeving waren er blijkbaar weinig mugjes te vinden. Bij een waterpartij is dan meer te vinden. Het was intussen donker en dan zijn ook de *watervleermuizen* wakker. Deze vleermuizen vangen insecten terwijl ze vlak boven een schoon wateroppervlak heen en weer te vliegen. Johanna Klatter en Arie Beemsterboer hadden bij de voorbereiding een heel geschikte vijver gevonden bij een grote boerderij op de grens van Usquert. Dus ging het gezelschap een klein stukje op de fiets. Bij de vijver was het echt vleermuizenfeest. Een aantal watervleermuizen, te herkennen aan hun witte buik, vloog ijverig heen en weer, terwijl met de detector een heel snel zacht ratelend geluid te horen was. Door de detector goed af te stellen was te horen, dat behalve gewone dwergvleermuizen hier ook nog een andere soort dwergvleermuis aan het foerageren was: een *ruige dwergvleermuis*. Deze vliegt een paar meter langs de rand van de vijver en is veel lawaaiiger dan de gewone dwergvleermuis.

Alles bij elkaar hebben vier soorten vleermuizen gezien en gehoord, een prima resultaat voor deze omgeving.

Hoe sommige insecten de winter overleven

Bronnen: Het Groninger Landschap, De vlinderstichting, Vereniging voor veldbiologie

's Winters hokken **lieveheerstbeestjes** samen. Ze verzamelen zich in kieren van stammen, achter schors of in de bodem, maar ook in woonhuizen. Daar is het lekker warm en beschermd. In de lente komen ze weer tevoorschijn.

Volwassen **libellen** houden niet zo van de winterkou, daarom produceren ze in de zomer nakomelingen die als ei en larve overwinteren onder water. Zelf leggen ze kort daarna het loodje.

Maar er zijn twee libellensoorten die een wonderlijke uitzondering vormen op deze leefwijze: de **bruine** en **noordse winterjuffer**. Deze twee juffers overwinteren namelijk als volwassen libel en trotseren daarbij sneeuw en vrieskou tot temperaturen van wel 15 graden onder nul. Door hun bijzondere leefwijze kunnen deze libellen heel oud worden (voor een libel dan): tot wel tien maanden..

De meeste **vlinders** zijn ei, rups of pop in deze koude periode.

Er zijn vier soorten die in Nederland als vlinder overwinteren: de **dagpauwoog**, de **kleine vos**, de **gehakkelde aurelia** en de **citroenvlinder**. Ze verschuilen zich, als het kouder wordt, in een schuurtje, een bunker of een houtstapel. Daar wachten ze af tot het weer voorjaar wordt. Soms komt zo'n overwinteraar in je huis terecht. Laat de vlinder dan rustig zitten.

Een hommenvolk is eenjarig. Als er in het najaar nachtvorst komt, overleven de meeste **hommels** dat niet. Alleen de nieuwe koninginnen hebben zich vet gegeten en zoeken een veilig holletje voor de winter waar ze op hun reserves interen.

Ingezonden foto's

Fotogalerij

Gert van den Brink stuurde bovenstaande foto van de rups van de nachtvlinder *avondrood*. De rups zat in zijn tuin op een akelei. Deze rups kan wel 8 cm groot worden en heeft een paar opvallende oogvlekken. De vlinder is 's nachts actief. Dat klinkt heel logisch, maar er zijn ook nachtvlinders die juist overdag actief zijn.

Ook deze foto van '10 *mestkevers* op een keutel' is door Gert van den Brink gemaakt. Deze foto is niet in Noord-Groningen maar in Eext (Drentehe) gemaakt, maar te leuk om niet te tonen.

Hier een foto van een vogelnestje, waarschijnlijk een *tjif-tjaf*. Vanuit de keukentuin hebben ze, nu de rozenbottel kaal is, er zicht op. De foto is van Arie Beemsterboer.

Johanna Klatter maakte 30 november jl. deze foto van een *vliegenschwam* die ze zag bij het hertenkampje naast de Menkemaborg. Iedereen kent de vliegenschwam wel, het is/was trouwens paddenstoel van 2022. In Noord-Groningen zie je paddenstoel niet veel, omdat ie het niet goed doet op kleigrond.

Paddenstoelenexcursie bij de Rensumaborg

Verslag en foto's n.a.v. van de excursie van 15 oktober 2022 door Gerben Veenstra

Planten die zich voorbereiden op de winter geven de herfst haar charme. Veel planten sterven af, bomen laten hun bladeren vallen en dat alles ligt voor het grijpen op de kale grond. En dat is mooi voor de schimmels en de paddenstoelen. Die leven ervan. En die laten zich dan ook in grote getale en in veel variaties zien in dit jaargetijde. Sommige met grillige vormen, sommige met knallende kleuren. En soms zie je één grote, eenzaam in een weiland. Soms een enorme groep kleintjes op een stobbe. En als je er op gaat letten, dan zie je ze steeds beter en zie je ook steeds meer.

Kastanjeboleet

Er zijn drie categorieën van levenswijze. Je hebt de ziekmakers, de opruimers en de samenwerkers. De eerste zijn de parasieten, dat zijn de plaaggeesten voor de bomen, zoals de honingzwam. De honingzwam leeft van bomen, de wortels ervan verstoppen de sap aanvoer van die boom en tegelijk gebruikt het de boomsappen voor zijn eigen groei. Uiteindelijk gaat de besmette boom eraan dood.

Honingzwam

De opruimers daarentegen zorgen ervoor dat de bladeren, de takjes en afgestorven planten worden verteerd en opgeruimd. Bijna al het biologisch (organische) afval wordt door schimmels afgebroken.

De samenwerkende soorten leven juist samen met andere planten en zorgen ervoor dat beide er wat aan hebben en ervan kunnen leven. Dat heet symbiose. Veel planten (zoals bijvoorbeeld orchideeën), maar ook dieren, kunnen niet leven zonder deze samenwerking.

Zwavelkopje

In Nederland komen zo'n 3500 soorten voor. Het grootste deel van een paddenstoel, het wortelstelsel is onzichtbaar voor ons. Het leeft onder de grond, of zoals bij de honingzwam in een boom. De zwam die wij zien is dus maar een klein stukje van een uitgebreid netwerk van wortels onder de grond.

De meeste paddenstoelen tref je in de bossen, simpelweg omdat daar veel te halen valt. En er is geen felle zon en juist schaduw. Zon en droogte is voor de meeste paddenstoelen geen goede leefomgeving.

Zwerminktzwam

Geschubde inktzwam, nog in bloei en uitgebloeid

Bij de uitgebloeiende inktzwam wordt de onderrand zwart en vormen er druppels zwarte inkt. Daaraan heeft de zwam ook zijn naam te danken. Die inkt werd vroeger gebruikt om mee te schrijven en dat kan nu ook. Je kan daarvoor een recept vinden op internet door te zoeken op 'zelf inkt maken van de inktzwam'.

Veel paddenstoelen hebben een voorkeur voor het leven bij één boomsoort. Zo leeft de *vliegenschwam* vaak in de buurt van berken en leeft de *judasoor* op vlier. We troffen nu bij de Rensumaborg ook de *gekraagde aardster* (zie voorpagina) die leeft in de omgeving van de vlier.

Meer foto's van de paddenstoelenexcursie

kijken naar reuzenbovisten in de tuin van de Rensumaborg (foto Ruud van Zundert)

Gerben op zoek in de heg naar de gekraagde aardster (foto Johanna Klatter)

Met nieuw inzicht naar paddenstoelen kijken

Ingekomen mail en foto van Monique Klok n.a.v. paddenstoelenexcursie Rensumaborg

Hierbij wil ik jullie bedanken voor de leuke en zeer leerzame paddenstoelenwandeling met de IVN afdeling in het Hoge Noorden. Het enthousiasme van Johanna en Arie was zeer inspirerend. Met een totaal nieuwe blik heb ik vandaag mijn tuin bekeken en o.a. de paddenstoelen ontdekt die op de foto staan. Nu nog alles goed determineren 😁

Met vriendelijke groet, Monique Klok uit Schildwolde

Duimen voor een pestvogelinvasie

Bronnen: Het Groninger Landschap, de Vogelbescherming en redactie, foto: redactie

Pestvogels zijn prachtige wintergasten; ze hebben een rossig verenkleed en een opvallende kuif. De brede staartpunt en de toppen van de handpennen zijn heldergeel van kleur. Verder hebben ze een zwart oogmasker en een zwarte bef. Ze zijn ongeveer zo groot als een spreeuw.

De pestvogel bewoont dichte taiga in Noord-Rusland en bosrijke gebieden van Scandinavië. Als in de gebieden in de winter te weinig bessen te vinden zijn, komt de pestvogel naar Nederland. Zo'n invasie van grote aantallen komt helaas maar weinig voor. Meestal is de vogel slechts sporadisch aanwezig in de winter in Nederland.

de naam

In het verre verleden werd de vogel gezien als brenger van onheil, vandaar ook z'n naam: pestvogel. Nu brengen ze vooral vreugde bij mensen die ze zien. Wie weet komt er deze winter een invasie. Kijk vooral bij plekken waar veel bessen zijn; de bessen van de Gelderse roos en meidoorn zijn hun favoriet. En de meeste kans is er bij een noordoosten wind.

Je kan op www.waarneming.nl volgen of er pestvogels in de buurt gezien / te zien zijn. 23 november jl. zijn er 4 gesignaleerd in een perenboom in Uithuizermeeden.

foto gemaakt in 2019 bij Lauwersoog

Bomen knotten op paradijselijk terrein

Verslag natuurwerkdag 5 november Zandeweer, foto's: Barbara de Beaufort, Johanna Klatter en redactie

Maar liefst 15 vrijwilligers hebben op de jaarlijkse Natuurwerkdag vele bomen geknot op het perceel van Barbara de Beaufort en Just van Es. Barbara en Just wonen op een prachtig plekje aan de rand van Zandeweer; een waar vogelparadijs, maar waar met enige regelmaat ook hazen en reeën gezien worden.

Johanna Klatter opent de werkdag met de melding dat dit de 54ste keer is dat IVN Noord-Groningen een knotdag organiseert! Een ware prestatie.

Daarna aan de slag, want er staan heel veel bomen die ontdaan moeten worden van hun zware takken. Er staan wilgen, elzen, essen, meidoorns en vlieren. De bomen staan langs een diepe greppel en het duurt niet lang voordat er iemand de 'meurende' greppel inglijdt. Gelukkig heeft Kees dezelfde maat broek als Just en kan er met een droge broek verder gewerkt worden.

Er wordt niet alleen hard gewerkt, er is ook tijd voor een praatje, zowel tijdens het werk als tijdens de koffie- en lunchpauze. Bij deze laatste pauze is er een heerlijke pompoensoep gemaakt door Just.

Een medewerker van Landschapsbeheer Groningen komt langs om te kijken hoe het gaat. Nou het gaat prima: In totaal worden ruim 50 kleine en grote bomen geknot.

In februari worden de overige bomen aangepakt. Hopelijk zijn er dan weer zoveel vrijwilligers! Dank aan Johanna en Arie die alles uitstekend georganiseerd hadden.

Ruim 900 deelnemers aan Natuurwerkdag Groningen

Gepubliceerd op: 05-11-2022

bron: www.landschapsbeheergroningen.nl

Op vrijdag 4 en zaterdag 5 november staken 924 vrijwilligers de handen uit de mouwen tijdens de Natuurwerkdag. Verdeeld over 34 locaties in de provincie hielpen vrijwilligers met het snoeien van struiken, het knotten van wilgen, het maken van takkenrillen en het verwijderen van kleine boompjes.

Eén van deze vrijwilligers is Hilde. Op een prachtig natuurerf in Zandeweer is zij zaterdag samen met een club van 15 enthousiaste deelnemers aan het wilgen knotten. Hilde: "Ik wil heel graag mijn steentje bijdragen aan de natuur. Dat kan op zo'n dag! Ik kom tot rust in de natuur, en vind het heel fijn om hier met gelijkgestemden een dagdeel aan de slag te gaan. Iedereen helpt mee op zijn eigen manier, je wordt hier in je waarde gelaten."

Geslaagde vogel-spot-ochtend

Verslag Excursie vogels kijken NP Lauwersmeer door Oscar de Jong, foto's: redactie

Op 19 november jl. verzamelden zich 10 IVN leden zich bij het Activiteitencentrum Lauwersnest van Staatsbosbeheer. Ze kwamen hier om onder leiding van IVN-er Jörgen de Bruin een kleine lezing over vogels aan te horen en daarna een vogel-excursie door het Lauwersmeer te krijgen. Het was een prima dag om te vogelen, na een week harde wind en regen was het deze dag droog, zonnig en geen wind.

TOP 10 TREKVOGELS	
(MAXIMALE TREKAFSTAND PER ENKELE REIS)	
NOORDSE STERN	17.000 KM
KANOET	16.000 KM
KEMPHAAN	15.000 KM
GRUTTO	12.500 KM
BOERENZWALUW	11.500 KM
VISAREND	10.000 KM
KLEINE ZWAAN	8.000 KM
LEPELAAR	6.000 KM
BLAUWBORST	6.000 KM
KRAANVOGEL	6.000 KM

Onder het genot van een kopje koffie of thee vertelde Jörgen over het belang van het Lauwersmeergebied voor veel vogelsoorten. Niet alleen als broed- en foerageer-plek maar zeker als tussenstop plek voor gigantische aantallen trekvogels. Verbijsterend zijn de afstanden die sommige vogelsoorten elk jaar afleggen tussen broed- en overwinteringsgebied. Veel vogels zouden dit niet redden als er niet zoveel voedsel en rust zou zijn in het Lauwersmeergebied.

Eerste stop was de Vlinderbalg, een goede plek om zwanen en eendensorten te scoren. De zwanen werkten niet mee deze dag; de wilde en kleine zwanen lieten zich niet. Wel veel eenden: wilde eenden, wintertalingen, kuifeenden, pijlstaarten en krakeenden. Al snel bleek de groep een mix was van ervaren vogelaars en beginners en dat zorgde ervoor dat al deze soorten goed bekeken en besproken werden. En als kers op de taart kwam een juveniele zeearend overvliegen.

Onderweg naar het uitzichtpunt Zomerbos in het zuidwesten van het Lauwersmeergebied bleek het een goede roofvogeldag te zijn; torenvalken, buizerds en een slechtvalk kwamen in beeld. Vanaf het uitzichtpunt heb je een mooi uitzicht over grasvlaktes, rietvelden en water.

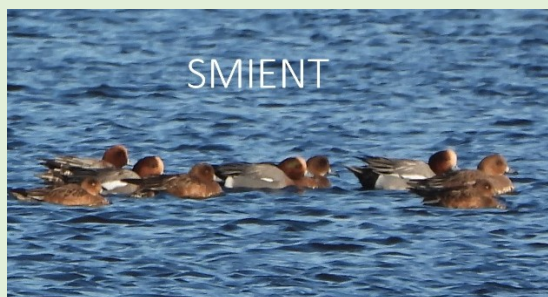

Hier was het smullen van blauwe én bruine kiekendieven, buizerds en zelfs twee vliegende juveniele zeearenden. Misschien wel de twee jongen die dit jaar hier geboren zijn. Er waren nog genoeg andere soorten te zien hier zoals dodaarzen, smienten, slobeenden, en de in grote getale aanwezige grauwe-, brand- en rietganzen.

ZEEAREND

SLOBEEND

SMIENT

Toen het twaalf uur was bedankten we onze gids en ging iedereen op huis aan. Maar sommigen hadden er nog niet genoeg van en gingen nog op een paar andere plekken vogels kijken en kwamen elkaar daar weer tegen. Een zeer geslaagde dag.

Bestuur en lidmaatschap

Peter Dijkstra 't Oldehof 49 9951 JX Winsum	Voorzitter 06 234 584 21 dijkstraph@protonmail.com
Nynke Osinga Kampweg 2 9921 PS Stedum	Secretaris 06 152 872 61
Arie Kamp Kwekersweg 7 9981 GE Uithuizen	Penningmeester en ledenadministratie 06 559 881 06 arieta.kamp@hetnet.nl
Tineke Baron Korenlaan 18 9991 BV Middelstum	Algemeen bestuurslid (website) 06 173 411 55
Brenda Stavast Bedumerweg 42 Onderdendam	Aspirant bestuurslid 06 143 667 71

Leden betalen € 25,00 per jaar, hebben gratis toegang tot al onze activiteiten, ontvangen de Pommel en 4x per jaar het tijdschrift *'Mens en Natuur'*.

Je kunt gratis of met korting deelnemen aan (landelijke) activiteiten, cursussen en lezingen en krijgt 10 % korting in de webwinkel.

Huisgenootleden betalen € 12,50 per jaar en hebben dezelfde rechten als hierboven. Jeugdleden (tot 18 jaar) betalen € 3,00 en donateurs minimaal € 10,00. Zij hebben gratis toegang tot alle activiteiten en ontvangen de Pommel.

Bankrelatie: NL40 RABO 0363 6609 68 t.n.v. IVN Noord-Groningen

IVN Noord-Groningen is fiscaal een ANBI (Algemeen Nut Beogende Instelling). Om aangewezen te worden als ANBI dient de instelling een jaarrapport te publiceren. Deze gegevens treft u aan in het menu van onze website "Over de afdeling".

Adverteren in de Pommel?:

Tarieven per jaar	
Formaat	Euro
1 pagina A5	50,00
½ pagina A5	25,00
¼ pagina A5	12,50

**Steun onze natuurprojecten met
een advertentie in**

De Pommel

Vraag naar de mogelijkheden!

Eindejaars plantenjacht in je eigen tuin

In de winter zijn er soms verrassend veel bloeiende plantensoorten te vinden. Deze worden jaarlijks geteld. Help je mee?

Kies een moment van 25 december t/m 3 januari a.s. Noteer de wilde planten die op dat moment in je tuin in bloei staan, bv madeliefjes of vogelmuur. Tuinplanten tellen niet mee. Noteer alleen de bloeiende planten, aantallen hoeft je niet door te geven.

Geef je resultaten door op www.facebook.com/FLORONNederland.

FLORON zet zich in voor onderzoek naar en bescherming van de Nederlandse wilde flora.

De jaarlijkse Tuinvogeltelling, doe je (weer) mee?

Op 27, 28 en 29 januari 2023 kan je weer meedoen aan de Tuinvogeltelling, het grootste *citizen science project* van Nederland. Een half uur lang tel je de vogels in jouw tuin of op je balkon en geef ze door via www.tuinvogeltelling.nl

- advertentie van onze drukker -

DEPRINT

Aandacht krijg je door het te geven

<p>PRINTWERK XXL SIGNING TEXTIELDRUK VORMGEVING</p>	<p>Het Aanleg 16 0595 - 444 916 info@deprint.nl www.deprint.nl</p>
--	---

Activiteiten programma 1^e helft 2023 IVN Noord-Groningen

Opgave uiterlijk 24 uur vooraf bij Johanna via email: jcfklatter@gmail.com

Dinsdag 17 januari 2023

Natuur en cultuur op Groninger kerkhoven / begraafplaatsen

Presentatie van Albert-Erik de Winter

Tijd: 19.30 uur

Locatie: St Vincentiusgebouw, St Vincentiusstraat 6 - Uithuizen

Zaterdag 11 februari 2023

Bomen knotten

Inloop: 9.00 uur. Werktijd: 9.15 - 14.30 uur

Locatie: Barbara de Beaufort en Just van Es, Knijpsterweg 6 - Zandeweer

Zaterdag 25 februari 2023

Sneeuwkllokjeswandeling

Met uitleg van vrijwilligers van de eendenkooi

Tijd: 10.00 - 11.30 uur

Locatie: Wytsema Eendenkooi, Meneersweg - Uithuizermeeden

Zaterdag 11 maart 2023

Zwerfval opruimen

Tijd: 10.00 uur – 11.30 uur

Locatie: bij de Bult, De Laan, Ommelandenweg - Uithuizen

Zaterdag 15 april 2023

Natuurbeleving; vogels spotten in natuurgebied 't Roegwold

Wandeling o.l.v. natuurfotograaf en 't Roegwold-kenner Wilco van der Laan

Tijd: 9.15 - 11.30 uur

Startlocatie: Parkeerplaats Knuppelpad, Dannemeerweg 8 – Schildwolde

Dinsdag 16 mei 2023

Tuin bekijken van IVN-ers Hilde van Heuveln & Oscar de Jong

Vertrektijd met de fiets 19.00 uur bij station Uithuizen, start tuinbezoeking 19.15 - 20.30 uur

Locatie: Barmerweg 4 – Doodstil

Zomeravond fietstochten

woensdag 17 mei, 31 mei en 14 juni, start 19.00 uur station Uithuizen

Zaterdag 10 juni 2023

Slootjesdag: met schepnetjes op zoek naar waterdiertjes (voor de jeugd met (groot)ouders)

Tijd: 10.00 uur – 11.30 uur

Locatie: Insectenhotel bij de Rensumaborg – Uithuizermeeden

Doorgaan van de activiteiten is afhankelijk van eventuele Corona-maatregelen